

Design Museum Den Bosch presenteert *Meret Oppenheim: für dich – wider dich*

Meret Oppenheim (1913-1985) was een surrealist die geen surrealist genoemd wilde worden. Een feministe die niet van 'vrouwenkunst' hield. Wereldberoemd maar gepijnigd door haar faam. In de tentoonstelling *Meret Oppenheim: für dich – wider dich* leer je Oppenheim en haar speelse en ironische werk kennen.

Op 18-jarige leeftijd arriveert Oppenheim in Parijs, waar ze aansluiting vindt bij de groep surrealisten rond André Breton. Slechts een paar jaar later wordt ze wereldberoemd om haar met bont beklede kop en schotel (*Object*, 1936¹) en de foto's die Man Ray en Dora Maar van haar maakt. Ze geniet van de aandacht maar lijdt ook onder de druk van de roem; gedesillusioneerd trekt ze eind jaren dertig terug uit de kunstwereld. Pas in 1954 treedt ze, nu blakend van zelfvertrouwen, opnieuw voor het voetlicht. Ze blijft tot haar dood werken produceren die de grenzen verkennen van het zichtbare en het onzichtbare, van realiteit en fantasie. *Meret Oppenheim: für dich – wider dich* toont zowel haar vroege surrealistische werk als haar latere schetsen, objecten, sieraden, gedichten en kostuums. Design Museum Den Bosch bezit de grootste collectie werk van Meret Oppenheim in Nederland, voor deze tentoonstelling aangevuld met bruiklenen.

De tentoonstelling

In het eerste deel van de tentoonstelling krijg je een beeld van Meret Oppenheim door een serie portretfoto's en videobeelden waarin zij reflecteert op haar kunstenaarschap. Je ziet de bekende fotoseries die Man Ray en Dora Maar van de jonge Meret maakte, maar ook nooit eerder gepubliceerde foto's van Oppenheim op latere leeftijd. Vervolgens wordt in verschillende thema's uiteengezet hoe Meret Oppenheims non-conformistische karakter haar werk kleurt, en hoe haar zoektocht naar creatieve vrijheid zich manifesteert in haar omgang met materialen en objecten. De onverwachte combinatie van alledaagse objecten en materialen veroorzaakt in het werk van Oppenheim vaak een vervreemdend effect. Haar kunstwerken hebben niet zelden een speels en ironisch karakter.

Oppenheims opvatting dat er geen mannelijke of vrouwelijke kunst bestaat – kunst is androgyn – klinkt door in veel van haar werk. Vrouwen, zei Oppenheim, moeten een leven leiden waarin ze zich verzetten tegen onderdrukking en objectivering.

¹ *Object* maakt onderdeel uit van de vaste collectie van het MOMA in New York en wordt door de kwetsbare staat waarin het verkeert niet uitgeleend.

Tegelijkertijd bestrijdt zij het idee van ‘vrouwenkunst’ en tentoonstellingen waar uitsluitend werk van vrouwen te zien is. Die initiatieven ziet ze als antifeministisch; ze weigert er zelfs aan mee te doen. Opvallend is ook de manier waarop Oppenheim de grenzen verlegde tussen kunstdisciplines, ontwerppraktijk en media, en weigerde om zich door een enkele stijl te laten kenmerken. Deze benadering van het kunstenaarschap sluit naadloos aan op de multidisciplinaire praktijken van ontwerpers en kunstenaars van nu.

Herwaardering

Het laatste deel van de tentoonstelling belicht de sieraadontwerpen van Oppenheim. Eind jaren zeventig ontmoet Oppenheim de Hamburgse galeriehouders Thomas Levy. Samen voeren ze een aantal van haar oudere sieraadontwerpen voor het eerst uit. Een ander deel van haar ontwerpen wordt na haar overlijden gerealiseerd, nauwkeurig volgens de oorspronkelijke aanwijzingen. Design Museum Den Bosch bezit maar liefst 33 sieraden en ontwerpen van Oppenheim, die regelmatig in belangrijke internationale tentoonstellingen te zien zijn. Ze werden verworven door Yvonne Joris, tussen 1987 en 2009 directeur van wat toen nog Het Kruithuis heette en later Design Museum Den Bosch zou worden. Joris was een pionier op het gebied van kunstenaarssieraden, die onderdeel werden van haar tentoonstellings- en collectiebeleid. Het is veelzeggend voor het conventionele karakter van de museumwereld dat het latere en zeker het postuum uitgevoerde werk van Oppenheim soms met dedain wordt bekeken. Om de herwaardering van Oppenheims werk en het belang van deze edities te markeren, is door Design Museum Den Bosch voor deze tentoonstelling een korte film gemaakt. Hierin wordt het verhaal verteld van Oppenheims samenwerking met Thomas Levy en de totstandkoming van deze sieraden.

Met dank aan

Deze tentoonstelling kwam tot stand in samenwerking met ARTOMA, en met financiële steun van het De Gijselaar-Hintzenfonds en de Gravin van Bylandt Stichting.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Beeldmateriaal en aanvullende informatie zijn beschikbaar via www.designmuseum.nl/pers. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevrouw Maan Leo, manager marketing & communicatie Design Museum Den Bosch via publiciteit@designmuseum.nl of 06 – 20 71 85 28.